

Бібліограф Тетяна Василівна Добко

23 липня 2019 р. ювілейна дата у житті відомого українського вченого, бібліографа, доктора наук із соціальних комунікацій, завідувачки відділу науково-бібліографічної інформації Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського Тетяни Василівни Добко.

Народилася Тетяна у Києві, у родині бібліотекознавців Василя Степановича і Євдокії Кононівни Бабичів. У сім'ї завжди панував культ Книги і рідного Слова, що зрештою й визначило професійний шлях доньки.

Після закінчення бібліотечного факультету Київського державного інституту культури ім. О. Є. Корнійчука (нині – Київський національний університет культури і мистецтв) отримала призначення на роботу до Центральної наукової бібліотеки АН УРСР (ЦНБ, нині – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, НБУВ). Рекомендація тодішнього заступника директора ЦНБ Лілії Вікентіївни Беляєвої працювати у відділі довідково-бібліографічного обслуговування (ВДБО) стала визначальною для молодого спеціаліста. У той час цей підрозділ очолювала високопрофесійний фахівець, чудова людина Зофія Олександрівна Врублевська (1929–2006). Вона і допомогла дівчині влитися у колектив, а головне, зуміла прищепити назавжди любов до бібліографії. Опанувати тонкощі бібліографічного пошуку допомагали їй старші колеги, знані бібліографи – Н. М. Ісаєва, Н. М. Погребецька, А. Л. Панова, М. А. Маєва, І. Б. Вишневецька, які розкривали особливості довідково-бібліографічного обслуговування (ДБО) читачів і абонентів, робили все, щоб перетворити професійний інтерес працівниці на улюблену справу.

Тетяна постійно перебувала у професійному зростанні, активно працювала у Раді молодих спеціалістів, 1990 р. вона закінчила аспірантуру КДІК за спеціальністю «бібліотекознавство та бібліографія».

З призначенням на посаду керівника ЦНБ ім. В. І. Вернадського члена-кореспондента НАН України О. С. Онищенка у бібліотеці активізувалася науково-дослідницька робота, була створена спеціалізована вчена рада із захисту докторських та кандидатських дисертацій. На першому її засіданні, у червні 1994 р., Т. В. Добко захистила дисертацію на тему «Масові бібліотеки України в культурному розвитку суспільства 80-х років» (науковий керівник – д-р іст. наук Ю. О. Курносів) і отримала науковий ступінь кандидата історичних наук.

У липні 1994 р. Тетяна Василівна очолила відділ довідково-бібліографічного обслуговування, який спеціалізувався на науковій організації довідково-пошукового апарата бібліотеки (ДБА), упровадженні нових інформаційних технологій, формуванні довідково-бібліографічного фонду (ДБФ). Вона докладала багато зусиль до розвитку довідково-бібліографічної діяльності, використання у бібліотеках України електронних інформаційних ресурсів.

Середина 90-х років ХХ ст. – початок формування українського сегмента в глобальній мережі Інтернет. У Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського активно створювались електронні каталоги, реферативні, проблемно-орієнтовані бази даних. Водночас ці роки були непростими як для становлення і розвитку незалежної Української держави загалом, так і для забезпечення ефективної діяльності Бібліотеки зокрема. Відсутність належного фінансування, криза неплатежів змушували наполегливо шукати позабюджетні джерела підтримки. Хоча з'являлися й нові можливості для реалізації наукових ідей, Тетяні Василівні вдалося успішно реалізувати проект «Доступність інформації», який 1996 р. дав змогу забезпечувати читачів інформацією з баз даних на компакт-дисках та магнітних носіях. У відділі було організовано локальну CD-ROM-мережу, яка не мала аналогів у країнах СНД. Це значно поліпшило обслуговування читачів, надало їм реальну можливість вести оперативний пошук матеріалів для своїх наукових досліджень у колосальних інформаційних масивах, значно заощаджуючи час, відведений для цього.

У 1998–2000 рр. Бібліотека наполегливо опанувала стратегію активної організації доступу до електронних інформаційних ресурсів провідних світових виробників. Т. В. Добко у цей час очолює реалізацію проекту «Читачам провідної бібліотеки України – сучасне інформаційне обслуговування» та «Читачам бібліотеки – сучасні інформаційні ресурси». Ці проекти, підтримані грантами Міжнародного фонду «Відродження», Міжнародного наукового фонду, спрямовувалися на розширен-

ня сегмента інформаційних послуг, піднесення їхньої якості, придбання баз даних на CD-ROM «Journal Citation Reports», «Science Citation Index» Інституту наукової інформації США призначалися для максимально повного задоволення запитів читачів і абонентів НБУВ.

Зі створенням у НБУВ Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади відділ довідково-бібліографічного обслуговування функціонував у складі цього підрозділу. Було удосконалено систему довідково-бібліографічного обслуговування абонентів усіх рівнів оперативною, достовірною, об'єктивною інформацією, розширено асортимент інформаційних продуктів. Здійснювалася активна робота з розкриття фонду, велася систематична підготовка оглядової, бібліографічної інформації за запитом владних структур та в упереджувальному режимі, реферативних інформаційно-бібліографічних матеріалів за надходженнями довідково-бібліографічних видань.

Колектив відділу під керівництвом Т. В. Добко сформував універсальний довідково-бібліографічний ресурс, почав розгортати наукову, науково-інформаційну діяльність. У 2000 р. Т. В. Добко присуджують вчене звання старшого наукового співробітника.

Упродовж 2002–2006 рр. у рамках НДР «Інформаційно-аналітичне забезпечення управління процесами реформування українського суспільства» співробітники ВДБО вивчали характер запитів владних структур, інших суспільних інститутів, пов'язаних з реформуванням нашого суспільства, досвід ДБО бібліотек зарубіжних країн з інформаційного забезпечення управлінських рішень. Значні зусилля спрямувалися на формування бібліографічних баз даних за надходженнями довідково-бібліографічних видань, а їх оперативне використання забезпечувалося за рахунок застосування інноваційних технологій пошуку, опрацювання, зберігання та доставляння інформації. Тетяна Василівна особисто опікувалася питаннями інформаційного потенціалу Бібліотеки, можливостями сучасного довідково-пошукового апарату щодо оперативного і якісного забезпечення запитів користувачів, налагодження постійного зворотного зв'язку.

Т. Добко брала активну участь в удосконаленні системи бібліографічної діяльності, забезпечення якості й оперативності довідково-бібліографічного обслуговування користувачів, надання інформаційних послуг. Очолований нею відділ як провідний науково-методичний центр у галузі ДБО підготував практичний посібник «Бібліографічна довідка у системі довідково-бібліографічного обслуговування» (Т. В. Добко, М. А. Чиж, О. М. Василенко; наук. ред. В. М. Горovий. Київ, 2004), де виокремлено особливості виконання бібліографічних довідок різних типів, звернено увагу на питання обслуговування користувачів у режимі «запит – відповідь» в електронному середовищі, розглянуто проблеми надання платних бібліографічних послуг, їх обліку тощо.

У наступні роки Т. В. Добко разом з науковцями відділу досліджує питання розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек в умовах демократи-

зації українського суспільства, зокрема детально аналізує зміни у державних бібліографічних покажчиках і електронних ресурсах, особливості формування довідково-бібліографічного фонду, специфіку підготовки різних інформаційно-аналітичних продуктів, приділяє увагу пошуку шляхів удосконалення організації забезпечення інформаційних запитів сучасних користувачів довідково-бібліографічними ресурсами.

У відділі за час керівництва Т. В. Добко значно зріс його унікальний довідково-бібліографічний фонд (нині він налічує понад 178 тисяч документів), істотно поліпшилася його структура, було сформовано сучасний довідково-пошуковий апарат, розширено сферу та перелік послуг, що надаються читачам. На сьогодні довідково-бібліографічний фонд ВНБІ – найзначніше в Україні за обсягом, унікальне за змістом та науковим значенням зібрання документів нормативного характеру, енциклопедій, довідників, словників, бібліографічних посібників, видань органів національної бібліографії та науково-технічної інформації України і зарубіжних держав, друкованих каталогів найбільших бібліотек світу, електронних інформаційних ресурсів.

З метою оперативного задоволення читачьких запитів співробітники відділу ведуть постійну роботу з наукової організації ДБФ, його упорядкування, наближення до користувача найновіших та найактуальніших видань. Здійснюється систематичне інформування про нові надходження до фонду НБУВ довідкових, енциклопедичних видань, бібліографічних покажчиків шляхом організації віртуальних виставок, публікацій на сторінках інформаційно-аналітичних журналів «Україна: події, факти, коментарі», «Громадська думка про правотворення» тощо.

Обіймаючи адміністративну посаду, Т. В. Добко плідно працює як науковець. За час роботи в НБУВ Тетяна Василівна підготувала користувачам тисячі бібліографічних довідок з різноманітних питань науки, освіти, культури, виробництва. Постійно бере участь у НДР. Зокрема, під її керівництвом розроблено цілу низку наукових тем: «Оптимізація процесу підготовки бібліографічних ресурсів з питань відображення кризових явищ та шляхів їх подолання»; «Бібліографічні покажчики періодичних видань у фондах ВДБО НБУВ»; «Вивчення можливостей удосконалення та розвитку дистанційного обслуговування користувачів» та ін.

Тетяна Василівна долучається до розроблення стратегічних напрямів розвитку Бібліотеки, питань удосконалення довідково-бібліографічного обслуговування, формування сучасного довідково-бібліографічного апарату, онлайнового сервісу віддалених користувачів. Значну увагу вона приділяє впровадженню інновацій у довідково-бібліографічну діяльність, популяризації бібліотечно-бібліографічних знань.

Слід відзначити вагомий внесок Т. В. Добко у розроблення науково-теоретичних, методичних засад довідково-бібліографічної діяльності бібліотек НАН України, спрямованих на піднесення ролі останніх в інформаційному забезпеченні науково-дослідницьких робіт, в

організації інтелектуального доступу до ресурсної бази наукових досліджень. Вона активно розробляє проблеми національної бібліографії, довідково-бібліографічної діяльності, науково-інформаційного забезпечення органів державної влади та управління, науки, культури, освіти; трансформації довідково-бібліографічного обслуговування в електронному середовищі. У статтях, опублікованих у 2000-х рр., Тетяна Василівна аналізує і узагальнює досвід довідково-бібліографічної діяльності, досліджує інформаційно-комунікаційні функції наукових бібліотек, сучасні технології обслуговування та організації доступу до інформації провідних світових виробників науково-інформаційних ресурсів, висвітлює питання надання платних інформаційних послуг. Розкриваючи перспективи діяльності бібліотек як довідково-інформаційних центрів, вона наголошує на посиленні їхніх навігаційних функцій.

Знаковою у творчості Т. Добко є її фундаментальна монографія «Довідково-бібліографічна діяльність наукових бібліотек Національної академії наук України: становлення та розвиток (XX ст. – перше десятиліття XXI ст.)» (Київ, 2013), яка отримала високу оцінку фахівців галузі. У дослідженні ґрунтовно розроблено науково-теоретичні та технологічні засади довідково-бібліографічної діяльності (ДБД) бібліотек, спрямовані на підвищення їхньої ролі в інформаційному забезпеченні науково-дослідницьких робіт і суспільних реформ та організації доступу до ресурсної бази інформації та знань; визначено основні напрями розвитку довідково-бібліографічних служб у період інформаційної глобалізації.

У вересні 2013 р. Т. В. Добко захистила дисертацію на тему «Довідково-бібліографічна діяльність бібліотек НАН України: трансформація змісту, форм і методів під впливом зміни інформаційно-комунікаційного середовища (XX ст. – перше десятиліття XXI ст.)». Цього ж року їй присуджено науковий ступінь доктора наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство. Це перша в незалежній Україні бібліографічна докторська праця, де комплексно досліджено довідково-бібліографічну діяльність бібліотек НАН України в історичному контексті, окреслено етапи її розвитку і доведено необхідність впровадження інновацій у цей важливий сегмент діяльності наукових бібліотек у період інформаційної трансформації суспільства; запропоновано концептуальні засади системної організації сучасного науково-пошукового апарата бібліотек, формування та використання довідково-бібліографічних ресурсів, випереджувального ДБО та комплексного бібліотечно-інформаційного обслуговування; визначено пріоритетність розвитку навігаційної функції у діяльності бібліотек інформаційного суспільства; виявлено тенденції розвитку інформаційної сфери суспільства та електронного середовища науки. У дисертації чітко окреслені перспективи розвитку системи ДБО в електронному середовищі з урахуванням досвіду провідних бібліотек зарубіжних

країн, світових тенденцій міжнародної взаємодії у галузі інформаційного забезпечення суспільства.

Саме Т. В. Добко вперше наголосила на необхідності виокремлення нового типу бібліографічної довідки – бібліометричної. Нею запропонована модель оптимальної організації довідково-бібліографічної служби бібліотек мережі НАН України в умовах інформаційно-комунікаційного середовища, організаційні, технологічні та науково-методичні складники її структури. Дослідниця охарактеризувала стан та перспективи розвитку, основні завдання наукових бібліотек у період інформаційної глобалізації, формування суспільства знань, визначила пріоритетні напрями ДБД в умовах зростання обсягів інформаційних ресурсів, впровадження інноваційних технологій доступу до них. Значну увагу у праці приділено проблемам забезпечення галузі кваліфікованими кадрами, спеціалістами нової генерації, бібліографами-аналітиками інформаційної сфери, сучасним вимогам до їх підготовки і безперервного професійного навчання.

У 2011–2016 рр. Т. В. Добко не лише очолювала відділ довідково-бібліографічного обслуговування НБУВ, а й була керівником Центру науково-бібліографічної інформації, що давало їй змогу реалізовувати на практиці низку інноваційних ідей щодо науково-інформаційного пошуку і електронного доставляння документів віддаленим користувачам.

З грудня 2016 р., після реорганізації НБУВ, Т. В. Добко – завідувачка відділу науково-бібліографічної інформації (ВНБІ). Під її керівництвом здійснюється різнопланова бібліографічна діяльність: організація й удосконалення довідково-бібліографічного апарата ВНБІ; формування ресурсної бази ДБО користувачів: каталогів, картотек, довідково-бібліографічного фонду; створення метабібліографічних баз даних (БД); укладання бібліографічних посібників (списків літератури, бібліографічних покажчиків, анованих каталогів тощо), які розкривають і популяризують ДБФ, сприяють доступності знання. Готуються усні і письмові (документально фіксовані) бібліографічні, фактографічні, бібліометричні, аналітичні довідки за запитом користувачів НБУВ, зокрема і в он-лайнному режимі; розвивається попереджувальне довідково-бібліографічне, довідково-інформаційне обслуговування. Здійснюється популяризація традиційних фондів Бібліотеки, її новітніх інформаційних ресурсів, розширяється сегмент навігаційних послуг.

Виконується науково-дослідницька, науково-методична, науково-організаційна робота у галузі ДБД; здійснюються наукові дослідження з проблем науково-інформаційної діяльності, розвитку та удосконалення довідково-бібліографічних послуг, впровадження новітніх електронних інформаційних технологій. Не залишається поза увагою співробітників відділу висвітлення досвіду довідково-бібліографічної діяльності, популяризація бібліотечно-бібліографічних знань, консультативна допомога бібліотечним фахівцям наукових установ НАН України та інших бібліотек з пи-

тань довідково-бібліографічного обслуговування, поглиблення міжвідомчої бібліотечної взаємодії.

Тетяні Василівні вдалося згуртувати колектив, створити один з провідних відділів НБУВ, що різнобічно розвивається як сучасний науково-інформаційний довідково-бібліографічний центр, інтегруючи знання, формуючи документну базу, впроваджуючи нові технології та форми обслуговування, створюючи сучасні інформаційні продукти і надаючи широкий спектр послуг користувачам.

У підрозділі організовано навчання читачів основам інформаційно-бібліографічної культури; проводяться заходи з популяризації бібліотечно-бібліографічних знань і використання довідково-пошукового апарата, зокрема передплатених баз даних, власних електронних інформаційних ресурсів.

У науковому доробку Т. Добко – понад 350 публікацій історико-книгознавчої, бібліотекознавчої, бібліографознавчої, документознавчої тематики, серед них: монографії, статті, бібліографічні покажчики, навчальні посібники, методичні рекомендації та ін. Багато уваги вчена приділяє науковому редагуванню і рецензуванню наукових праць співробітників НБУВ та інших установ.

Т. В. Добко є співавтором колективних монографій «Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства» (Київ, 2011), «Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек як фактор розвитку суспільства знань» (Київ, 2017); автором низки статей до «Енциклопедії Сучасної України» з питань бібліографознавства, української літератури і мистецтва (Т. 1–20, 2002–2018). Слід відзначити, що Тетяна Василівна була науковим керівником авторських колективів і співавтором понад 20 фундаментальних бібліографічних покажчиків, довідників, зокрема: «Зінаїда Павлівна Тулуб» (Київ, 2012), «Світова економічна криза: причини, наслідки, шляхи подолання» (Київ, 2015), «Схід і Південь України; час, простір, соціум» (Київ, 2016) та ін.

Широкий спектр видань, присвячених міжнародним зв'язкам, взаємодії літератур відображено у бібліографічних виданнях «Сербські фольклор і література в українських перекладах та дослідженнях: матеріали до бібліографії» (Київ, 2005), «Китай. Корея. Японія» (Київ, 2007), «Українсько-бельгійські літературні зв'язки, 1870–2008» (Київ; Львів, 2010).

Т. В. Добко як бібліографа характеризує, насамперед, професійний підхід до справи, ретельність і вдумливість. Її товариськість і комунікабельність сприяють залученню відомих спеціалістів до укладання покажчиків, рецензування наукових праць. Так, спільно з відповідальним за українську у Бібліотеці Конгресу США Богданом Ясінським було підготовлено бібліографічний покажчик «Вістник: місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. 1933–1939» (Київ; Вашингтон; Нью-Йорк, 2002), на який широко відгукнулися позитивними рецензіями фахівці. У співпраці з відомим сербським літературознавцем, професором Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Деяном Айдачи-

чем створено покажчик «Сербські фольклор і література в українських перекладах та дослідженнях» (укладачі: Д. Айдачич, Н. Дацькова, Т. Добко, Н. Моїсеєнко та ін. Київ, 2005). Покажчик удостоєний Почесної відзнаки Української бібліотечної асоціації «Бібліографічний посібник року» (2005). На виконання доручення Кабінету Міністрів України та Президії НАН України бібліографічний покажчик «Українсько-бельгійські літературні зв'язки» підготовлено спільно з завідувачем кафедри світової літератури Львівського національного університету ім. Івана Франка, професором Яремою Кравцем. Такий підхід, безперечно, сприяє розвитку наукової співпраці між установами, поглиблює взаємообмін знаннями, підносить якість бібліографічної продукції.

На допомогу економістам, історикам, бібліотечно-інформаційним працівникам, усім, хто виявляє інтерес до проблем подолання кризових явищ в економіці, було підготовлено бібліографічний покажчик «Світова економічна криза: причини, наслідки, шляхи подолання (2008–2012)» (укладачі: Т. В. Добко, В. Ю. Радченко, В. А. Шкаріна та ін. Київ, 2015). У виданні представлено монографії, збірники, матеріали наукових конференцій, автореферати дисертацій та дисертації, статті з періодичних та продовжуваних видань, нормативно-правові документи, електронні ресурси з питань подолання кризових явищ в економіці України та інших країн світу. До покажчика включено понад 3200 бібліографічних записів, що висвітлюють літературу з широкого кола проблем економічної кризи, причин, наслідків і шляхів її подолання.

З появою ресурсів віддаленого доступу Тетяна Василівна дедалі більше уваги приділяє метабібліографічним дослідженням, вивченню та узагальненню їх сучасного стану, створенню покажчиків баз даних, бібліографічних посібників. Так, з метою полегшення пошуку електронних джерел інформації з права, до яких постійно зростає інтерес користувачів, фахівцями відділу було підготовлено галузевий бібліографічний путівник «Держава і право: електронні бібліографічні ресурси» (Київ, 2010). Схвальні відгуки користувачів також отримали ґрунтовні галузеві ретроспективні метабібліографічні посібники: анований каталог «Держава і право. Бібліографічні посібники» (Київ, 2010), що описує бібліографічні посібники з питань держави і права, юридичних наук, видані з 1831-го по 2007 р. в Україні та за її межами; покажчик бібліографічних посібників «Економіка. Економічні науки» (Київ, 2012), котрий відображає бібліографічні джерела з економіки, що вийшли окремим виданням або окремим додатком з 1858-го по 2010 р. і зберігаються у фондах НБУВ.

Результатом спільної копійної роботи науковців НБУВ і Інституту історії України НАН України став фундаментальний бібліографічний покажчик «Схід і Південь України: час, простір, соціум (XVIII – початок XXI ст. Т. 2. Матеріали до бібліографії)» (Київ, 2016, обсяг – 73,3 друк. акр.). У виданні, підготовленому колективом укладачів на чолі з Т. В. Добко, представлена

інформація про монографії, збірники, матеріали наукових конференцій, довідкові, картографічні та бібліографічні видання, що висвітлюють історичні процеси державотворення, суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку, еволюцію науково-освітньої і культурної сфери Півдня і Сходу України, зокрема Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Луганської, Миколаївської, Одеської, Херсонської областей та Криму. Концепція бібліографічного покажчика підпорядкована осмисленню теоретико-методологічних підходів до дослідження регіональної специфіки та можливостей впливу науки на формування загальносуспільних цінностей, здатних об'єднати соціум.

Покажчик відзначено дипломом «Краща книга виставки-форуму 2017» у номінації «Довідкове, енциклопедичне видання» на XVIII Всеукраїнській виставці-форумі «Українська книга на Одещині». Він отримав низку позитивних рецензій у фахових наукових виданнях України.

У 2015–2017 рр. у рамках НДР «Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек як фактор розвитку суспільства знань» (керівник – канд. іст. наук О. М. Василенко) Т. В. Добко здійснила дослідження інформаційних потреб користувачів, спрямоване на вироблення сервісно-орієнтованої моделі комплексного бібліотечно-інформаційного обслуговування в умовах формування суспільства знань. Вивчалися пошукові ресурси і можливості каталогів у системі комплексного обслуговування. Виданий за результатами роботи довідник «Каталоги Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» (Фіх Ю. Л., Добко Т. В. Київ, 2017) характеризує систему карткових, електронних, сканованих (імідж-каталогів) та друкованих каталогів НБУВ, представляє основні компоненти довідково-бібліографічного апарата як цілісної системи, спрямованої на її зовнішнє функціонування як метасистеми, що взаємодіє з іншими системами наукових комунікацій, глобальним інформаційним середовищем.

Т. В. Добко є активним учасником і організатором конференцій, круглих столів, семінарів з фахових бібліотечно-бібліографічних питань, проблем розвитку науково-інформаційної сфери, використання новітніх технологій інформаційного пошуку, бібліографічної діяльності. Упродовж останніх років під час щорічних міжнародних наукових конференцій, що проходять у стінах НБУВ, вона очолює роботу секцій, семінарів з актуальної тематики: «Довідково-інформаційне обслуговування в електронному середовищі», «Бібліографічний покажчик у системі науково-інформаційного обслуговування користувачів», «Довідково-бібліографічні ресурси: формування і використання», «Національна бібліографія України: здобутки, проблеми, перспективи», «Довідково-бібліографічні ресурси: формування, використання, організація доступу» та ін.

Т. В. Добко входить до складу спеціалізованої вченої ради Д 26.165.01 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата (доктора) наук у НБУВ; ре-

дакційно-видавничої та вченої рад НБУВ; вчених рад Інституту енциклопедичних досліджень НАН України, Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського. Вона була опонентом на захистах дисертацій науковців – Л. Ф. Бандилко, Л. В. Глазунової, Н. С. Дяченко, О. І. Загуменної, Т. С. Опришко, П. І. Рогової, З. В. Романухи, І. Г. Романченко, Т. В. Симоненко, Н. М. Христової, Л. М. Яременко. Під науковим керівництвом Т. В. Добко захистила дисертацію Л. І. Саєнко.

Т. В. Добко – член редколегій низки наукових періодичних видань: «Бібліотечний вісник», «Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку», «Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», «Українська біографістика», «Енциклопедичний вісник України», «Науково-педагогічні студії», «Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського», «Бібліотека у форматі Д». У 2016–2018 рр. вона за сумісництвом працювала на кафедрі бібліотекознавства та інформаційних комунікацій у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв. Вчена активно долучається до роботи громадських об'єднань: Асоціації бібліотек України; Української бібліотечної асоціації, Наукового товариства імені Шевченка, Національної спілки письменників України.

За сумлінну багаторічну трудову діяльність, вагомі наукові здобутки Т. В. Добко нагороджена почесними грамотами Президії НАН України і ЦК профспілки працівників НАН України (2004, 2018), Міністерства культури України і ЦК профспілки працівників культури України (2012), подяками Служби безпеки України (1996), Міністерства культури і мистецтв України (2000), Національної академії педагогічних наук України (2017), Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського (2017) та ін.

Слід зауважити, що бібліографія – не єдине покликання Т. В. Добко. Вона багато сил, енергії віддає літературній творчості, є автором низки поетичних збірок: «Непрохане кохання» (1999), «Неспалима весна» (2002), «Просто жити» (2006), «Любить и верить» (2007), «З Тобою і без Тебе» (2011), «Життя триває» (усі – Київ, 2016). Її твори постійно друкуються у періодичних виданнях. Саме любов до професії, життя, прагнення зробити їх більш цікавими, змістовними, і є тими надихаючими чинниками, які допомагають їй впевнено торувати власний науковий шлях. Тетяна Василівна – працююча, відповідальна, товариська, доброзичлива, користується повагою і авторитетом у колективі. Тож, вітаючи шановну колегу з ювілеєм, бажаємо їй нових творчих здобутків, радості, щастя, оптимізму, невичерпної енергії.

Основні наукові праці Т. В. Добко

1. Бази даних служби довідково-бібліографічного обслуговування : анот. кат. / Т. В. Добко ; НАН України, НБУВ. Київ, 1996. 20 с.

2. Довідково-бібліографічне обслуговування в науковій бібліотеці / Т. В. Добко // Бібліотекознавство і бібліогр. : респ. міжвід. наук.-метод. зб. Харків, 1988. Вип. 28. С. 73–80.
3. Сітьове використання компакт-дисків у НБУВ / Т. В. Добко // Бібліотечний вісник. 1997. № 2. С. 3–4.
4. Твори українських письменників у перекладах іншими мовами (шляхи бібліографічного пошуку: від традиційних джерел – до сучасних інформаційних технологій) / Т. В. Добко // Бібліотечний вісник. 1997. № 3. С. 20–21.
5. Інформаційні ресурси довідково-бібліографічного обслуговування : стан та проблеми використання / Т. В. Добко // Бібліографознавство : теорія і практика. Київ, 1997. С. 46–56.
6. Внесок бібліотек України у відродження національної самосвідомості, культури народу (на основі досвіду 80–90-х років) / Т. В. Добко // Публічні бібліотеки : сучасне і майбутнє : зб. ст. міжнар. наук. конф. Київ, 1998. С. 74–81.
7. Розвиток довідково-бібліографічного обслуговування у Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського / Т. В. Добко // Бібліотека. Інформація. Суспільство : зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф., 20–22 жовт. 1998 р. Київ, 1998. С. 185–190.
8. Бібліотечно-інформаційне обслуговування у бібліотеках Баварії / Т. В. Добко // Бібліотечний вісник. 2000. № 2. С. 30–36.
9. Василь Степанович Бабич : біобібліографія / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського / уклад. Т. В. Добко. Київ, 2002. 91 с. : іл.
10. Вісник : Місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. 1933–1939 : сист. покажч. змісту / Т. В. Добко, Б. Д. Ясінський ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Бібліотека Конгресу США, Наук. т-во ім. Шевченка / О. С. Онищенко (наук. ред.). Київ ; Вашингтон ; Нью-Йорк : НБУВ, 2002. 340 с.
11. Інформаційні ресурси Інституту наукової інформації США в інформаційному забезпеченні науково-дослідних робіт / Т. В. Добко, Н. С. Дацькова, Н. І. Моїсеєнко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2002. Вип. 8. С. 322–359.
12. Платні послуги в системі бібліографічного обслуговування: теорія і практика / Т. В. Добко, М. А. Чиж // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2002. Вип. 8. С. 115–125.
13. Олексій Семенович Онищенко : матеріали до біобібліографії / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад. : Т. В. Добко, А. Л. Панова ; голова редкол. І. Ф. Курас ; вступ. ст. П. Т. Тронька. Київ : НБУВ, 2003. 112 с.
14. Бібліографія літературна / Т. В. Добко // Енциклопедія Сучасної України. Київ, 2003. Т. 2. С. 625–627.
15. Бібліографія права і юридичних наук / Т. В. Добко // Енциклопедія Сучасної України. Київ, 2003. Т. 2. С. 634–636.
16. Бібліографія філософська / Т. В. Добко, Л. П. Польовик // Енциклопедія Сучасної України. Київ, 2003. Т. 2. С. 639–64.
17. Бібліографознавство / Т. В. Добко // Енциклопедія Сучасної України. Київ, 2003. Т. 2. С. 641–644.
18. Бібліотекар у системі задоволення інформаційних запитів владних структур / Т. В. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Київ, 2003. Вип. 11. С. 145–152.
19. Біобібліографія / Т. В. Добко // Енциклопедія Сучасної України. Київ, 2003. Т. 2. С. 863–854.
20. Інформаційно-бібліографічні ресурси культурології / Т. В. Добко // Вісник Книжкової палати. 2003. № 7. С. 24–27 ; № 9. С. 25–27.
21. Бібліографічна довідка у системі довідково-бібліографічного обслуговування : практич. посіб. / Т. В. Добко, М. А. Чиж, О. М. Василенко ; наук. ред. : В. М. Горвий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2004. 92 с.
22. СБО в електронну еру : доминирование навигаторской функции / Т. В. Добко // Библиография. 2004. № 4. С. 11–16.
23. Сербські фольклор і література в українських перекладах та дослідженнях : матеріали до бібліографії / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; Д. Айдачич, Н. Дацькова, Т. Добко, Н. Моїсеєнко [та ін.] ; редкол. : О. С. Онищенко (голова) та ін. Київ : НБУВ, 2005. 265 с.
24. Міжнародний досвід довідково-бібліографічного забезпечення інформаційних запитів владних структур / Т. В. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2005. Вип. 14. С. 61–66.
25. Развитие библиографоведения в Украине : этапы и тенденции / Т. В. Добко // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. сб. Київ, 2006. Вып. 4. С. 295–308.
26. Китай. Корея. Японія : бібліогр. покажч. / упоряд. : І. П. Бондаренко, Д. В. Близнюк, Т. В. Добко, та ін. ; гол. ред. : І. П. Бондаренко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2007. 380 с.
27. Современное состояние информационного обслуживания в электронной среде : Нац. б-ка Украины им. В. И. Вернадского / Т. Добко // Информационно-библиографическое обслуживание : сб. ст. / Рос. нац. б-ка. Санкт-Петербург, 2008. Вып. 2. С. 38–45.
28. Роль Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у формуванні та розвитку системи інформаційних ресурсів для забезпечення вітчизняної педагогічної науки, освіти і практики / Рогова П. І., Лутовина В. І., Добко Т. В // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Вип. 1. Науково-інформаційне забезпечення освітнянської галузі України. Київ, 2008. С. 16–36.
29. Бібліографічні ресурси як джерела розкриття процесів демократичних перетворень в українському суспільстві / Добко Т. В., Моїсеєнко Н. І. // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2009. Вип. 23. С. 30–43.
30. Забезпечення інформаційних запитів користувачів довідково-бібліографічними ресурсами / Т. В. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2009. Вип. 25. С. 67–75.
31. Бібліографія українських літературних зв'язків із зарубіжними літературами як джерело національної бібліографії / Т. В. Добко // Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаніка : історія і сучасність : доповіді та повідомлення Міжнар. наук. конф. Львів, 28–30 жовт. 2010 р. Львів, 2010. С. 98–103.
32. Розвиток довідкової служби Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (до 30-річчя відділу довідково-бібліографічного обслуговування) / Т. В. Добко // Бібліотечний вісник. 2010. № 4. С. 27–40.
33. Держава і право : Бібліографічні посібники : анотований каталог / Нац. академія наук України, НБУВ; уклад. : В. Ю. Радченко, В. А. Шкаріна; наук. ред., вступ. ст. Т. В. Добко. Київ, 2010. 291 с.
34. Українсько-бельгійські літературні зв'язки, 1870–2008 : бібліогр. покажч. / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка; редкол. : О. Онищенко (голова) [та ін.] ; уклад. : Т. Добко, Я. Кравець, Н. Дацькова, М. Чиж. Київ ; Львів, 2010. 244 с.
35. До питання розвитку термінології бібліотечно-інформаційної сфери / Тетяна Добко // Вісник Книжкової палати. 2011. № 8. С. 13–16.

36. Довідково-бібліографічне обслуговування в електронному середовищі: віртуальне чи реальне / Тетяна Добко // Бібліотечний вісник. 2011. № 4. С. 11–23.

37. Кадри довідково-бібліографічних служб у контексті вимог інформаційного суспільства / Тетяна Добко // Бібліотечний вісник. 2012. № 5. С. 35–44.

38. Платні інформаційні послуги у бібліотеках України: правові засади і практика / Т. Добко // Бібліотечна планета. 2012. № 4. С. 18–22.

39. Зінаїда Павлівна Тулуб : біобібліогр. покажч. / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад. : А. М. Колесніченко, Н. І. Моїсеєнко, Т. В. Добко, Ю. С. Шевченко ; редкол. : О. С. Онищенко (голова) [та ін.]. Київ; Париж; Дакар, 2012. 144, [16] с.

40. Довідково-бібліографічна діяльність наукових бібліотек Національної академії наук України: становлення та розвиток (XX ст. – перше десятиліття XXI ст.): монографія / Тетяна Добко ; відп. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2013. 376 с.

41. Вплив Інтернету на довідково-бібліографічну діяльність : зарубіжний досвід і українська перспектива / Т. В. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2013. Вип. 35. С. 24–38.

42. Довідково-бібліографічна діяльність – пріоритетний напрям розвитку наукових бібліотек інформаційного суспільства / Т. В. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2013. Вип. 36. С. 417–428.

43. Платні довідково-бібліографічні послуги бібліотек : історія і сучасність / Тетяна Добко // Бібліотечний вісник. 2013. № 1. С. 19–28.

44. Бібліографічний опис електронних ресурсів віддаленого доступу та соціальних сервісів Веб 2.0 / І. Антоненко, Т. Добко, Н. Моїсеєнко // Бібліотечний вісник. 2014. № 4. С. 12–21.

45. Світова економічна криза: причини, наслідки, шляхи подолання : бібліогр. покажч. (2008–2012) / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад. : Т. В. Добко, В. Ю. Радченко, В. А. Шкаріна, С. М. Горбань, Ю. С. Шевченко ; редкол. : О. С. Онищенко (голова) [та ін.]. Київ, 2015. 552 с.

46. Схід і Південь України: час, простір, соціум : у 2 т. Т. 2. Матеріали до бібліографії / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України ; уклад. : Т. В. Добко (керівник), О. Я. Дуднік, А. М. Колесніченко, Л. С. Новосьолова, В. Ю. Радченко, В. А. Шкаріна [та ін.] ; редкол. : В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк, Я. В. Верменич, Т. В. Добко, Л. А. Дубровіна [та ін.] ; наук. ред. В. І. Попик. Київ, 2016. 944 с.

47. Добко Т. Бібліографічний покажчик у системі довідково-бібліографічної діяльності : історія та сучасність / Т. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2016. Вип. 44. С. 499–513.

48. Каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : довідник / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад. : Ю. Л. Фіх, Т. В. Добко ; за участю Л. В. Коновал, О. П. Ткаченко ; наук. ред. Т. П. Павлуша ; відп. ред. Т. В. Добко. Київ, 2017. 72 с.

49. Патріотичне виховання у шкільних бібліотеках: методи та підходи : метод. рек. / [Т. В. Добко, І. І. Хемчян, Л. М. Бондар, А. І. Рубан ; наук. ред. : Л. Д. Березівська, Т. В. Добко] ; Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. Київ : Держ. наук.-пед. б-ка України ім.

В. О. Сухомлинського, 2017. 89 с. (Серія «На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек» ; вип. 16).

50. Бібліографічні посібники з історії національно-визвольних змагань українського народу 1917–1921 рр. (перша половина XX ст.) / Т. Добко, О. Дуднік // Бібліотечний вісник. 2017. № 6. С. 29–38.

51. Довідково-бібліографічна діяльність і довідково-бібліографічне обслуговування : співвідношення понять і термінів / Т. Добко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2017. Вип. 45. С. 82–95.

52. Бібліографічні покажчики з історії національно-визвольних змагань українського народу 1917–1921 рр. (друга половина XX – початок XXI ст.) / Т. Добко, О. Дуднік // Бібліотечний вісник. 2018. № 1. С. 34–44.

53. Впровадження УДК і ББК бібліотеками України: історичні паралелі і реалії сьогодення / Т. Добко // Бібліотечний вісник. 2018. № 2. С. 10–24.

54. Література про життя та діяльність Б. Є. Патона / Т. В. Добко (керівник), С. В. Блиндарук, О. А. Вакульчук [та ін.] // Керманіч української науки. Життєвий і творчий шлях Б. Є. Патона : до сторіччя від дня народж. / О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, О. К. Маковецька [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2018. С. 171–252.

Публікації про Т. В. Добко

Воскобойнікова-Гузєва О. В. (2019) Добко Тетяна Василівна. *Українська бібліотечна енциклопедія*. URL: [http://ube.nlu.org.ua/article/Добко Тетяна Василівна/](http://ube.nlu.org.ua/article/Добко%20Тетяна%20Василівна/)

Добко Тетяна Василівна. *Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі* : довідник. Київ : Кн. палата України, 1999. С. 40–41.

Добко Тетяна Василівна. *Портрети сучасниць*. Київ, 2004. Вип. 2. С. 81.

Онищенко О. С. Добко Тетяна Василівна. *Енциклопедія Сучасної України*. Т. 8 : Дл–Дя. Київ, 2008. С. 97.

Добко Тетяна Василівна, історик, бібліограф, бібліотекознавець, поетеса. *Україна й українці – цвіт нації, гордість країни = Ukraine and ukrainians – flower of the Nation, pride of the country*. Київ, 2008. С. 62–63.

Жданова Р. С. Добко Тетяна Василівна. *Українські бібліографи : Біографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія*. Київ, 2008. Вип. 1. С. 107–109.

Страшенко О. Долі іншої не шукаю... *Культура і життя*. 2008. 9 квіт. С. 8.

Сапеляк С. На тихих плесах слова. *Ятрань*. 2009. № 9. С. 68.

Гримич М. Поезія Маргарити. *Літ. Україна*. 2011. 1 груд. С. 4.

Різник Л. Весна чекань *Літ. Україна*. 2012. 5 квіт.

Ткаченко С. Оманлива простота (Тетяна Добко). *Пророки степу & апостоли лісу*. Київ, 2012. С. 117–122.

Коваль Р. Моїй однокласниці вже 55-ть... *Незборима нація*. 2014. Чис. 11, листоп. С. 2.

Добко Тетяна Василівна. *Книгознавча школа* : антологія / уклад. В. М. Медведєва. 2-ге вид. Київ, 2018. С. 47–50.

Любов Дубровіна,
член-кореспондент НАН України
Олексій Онищенко,
академік НАН України